

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองกรดสามัคคี อำเภอวังม่วง จังหวัดสระบุรี โดยใช้การวิจัยและพัฒนาในรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านหนองกรดสามัคคี จำนวน 21 คน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา 19 คน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนา ระยะที่ 2) การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนาและกำหนดดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา และระยะที่ 3) การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน กรอบการวิจัยคือ ศึกษาและพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียน 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อโรงเรียน

ผลการวิจัยที่สำคัญเป็นดังนี้

1. นักเรียนมีพฤติกรรมที่ขาดความรับผิดชอบที่เป็นปัญหา คือ 1.1) ความรับผิดชอบต่อตนเอง ในด้านการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายพบว่า ไม่เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และไม่ดัดเล็บมือเล็บเท้า ในด้านการเรียน พบว่าเมื่อไม่เข้าใจในเนื้อหาแต่ละวิชาแล้วไม่ถามครูในเรื่องการทำงานกลุ่มขาดความกระตือรือร้น 1.2) ความรับผิดชอบต่อโรงเรียนด้านความสะอาดและความเป็นระเบียบ คือมีปัญหาเรื่องการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน และในด้านการรักษาสมบัติของโรงเรียนคือไม่จัดเก็บของใช้ส่วนรวมให้เป็นที่เป็นที่ และไม่รักษาหนังสือเรียน

2. แนวทางและวิธีการพัฒนาแบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านนักเรียนและด้านโรงเรียน ด้านนักเรียนใช้ยุทธศาสตร์เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ส่วนด้านโรงเรียนได้จัดหาสื่อความรู้ที่แสดงถึงสาเหตุหรือผลกระทบจากการขาดความรับผิดชอบให้นักเรียนได้ศึกษา มีดัชนีชี้วัดความสำเร็จ คือนักเรียนได้รับความรู้ มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ มีระดับความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อโรงเรียนสูงขึ้นอยู่ในระดับค่อนข้างดีหรือดี

3. การพัฒนาความรับผิดชอบของนักเรียนได้แก่ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบใช้กิจกรรมในห้องเรียน (home room) โดยคณะครูและผู้วิจัยอบรมให้ข้อคิดเกี่ยวกับความรับผิดชอบในตอนเช้า กิจกรรมการอ่านสาระนารู้ และใช้โครงการพัฒนาความรับผิดชอบ ได้แก่ โครงการรักการอ่าน ให้นักเรียนอ่านบัตรคำในกิจกรรมหน้าเสาธง ตอนเช้า โครงการรักษาสะอาด โครงการปฏิบัติธรรม เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม โครงการจัดภูมิทัศน์ให้สะอาดร่มรื่นปราศจากขยะมูลฝอย เมื่อสิ้นสุดกระบวนการพัฒนาพบว่า 1) นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายดีขึ้นกว่าเดิมอยู่ในระดับดีและค่อนข้างดี ค่าเฉลี่ยสูงขึ้นทุกรายการ 2) นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการเรียนดีขึ้นกว่าเดิมอยู่ในระดับดีและค่อนข้างดี ค่าเฉลี่ยสูงขึ้นทุกรายการ 3) นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อโรงเรียนด้านความสะอาดและเป็นระเบียบดีขึ้นกว่าเดิมอยู่ในระดับดีและค่อนข้างดี ค่าเฉลี่ยสูงขึ้นทุกรายการ และ 4) นักเรียนส่วนมากมีพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อโรงเรียนด้านการรักษาสมบัติของโรงเรียนดีขึ้นกว่าเดิมอยู่ในระดับค่อนข้างดีและค่าเฉลี่ยก็สูงขึ้นทุกรายการ

This research and development aims to develop the responsibility of the second grade level students of Nong Krodsamakkee School, Wang Muang District, Saraburi Province. This participatory action research emphasizing main participation of the insiders, i.e. the 21 second grade level students and 19 others involved. There were 3 phases as follows: 1) study the current state, problems, and needs for development, 2) pursue guidelines, methods for development, and set up key indicators for success, and 3) improve students' responsibility. The research frame was to study and improve students' responsibility in 2 aspects: self-responsibility and school responsibility.

The findings revealed that:

1. the students' behavior which caused problems of irresponsibility showed as follows: 1.1) self-responsibility in their health care such as eating junk food and not clipping their nails; regarding learning: not asking for an explanation from teachers when their was no understanding in each subject, lack of eagerness in group work, 1.2) school responsibility in cleanliness and neatness: a problem of cleanliness within the school compound, i.e. not keeping school's properties in order, not giving care to their books.

2. 2 aspects of guidelines and development: student aspect: students added strategies to create proper right knowledge and understanding regarding responsibility; school aspect: instructional media for knowledge that shows the causes and effects of the lack of responsibility was provided to students; the key in dictators for success: the students' received proper knowledge and understanding regarding their responsibilities, especially the responsibility level towards self-and school was rated relatively good or good.

3. students' responsibility development: improving proper knowledge and understanding regarding the responsibility of homeroom activities, useful information reading activities. Using responsibility development projects such as reading passion project, providing students to read word cards in front of the flagpole as morning activities, cleanliness passion project, dharma practice project to establish morality consciousness, and a neat and clean landscape project. The end of the developmental process yielded 1) most students' behavior in self-responsibility, and health care, was increased to a good and relatively good level in every aspect, 2) most students' behavior in self-responsibility and learning was increased to a good and relatively good level in every aspect, 3) most students' behavior in school responsibility regarding cleanliness and neatness was increased to a good and relatively good level in every aspect, and 4) their school responsibility behavior regarding the maintainence of schools' properties was increased to a relatively good level in every aspect.